

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KOZI. ONYE.

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Helyben: félévre 6 kor., negyedév: 3 kor. — fill.
Idéken: félévre 9 kor., negyedévre 4 kor. 50 fill.

FŐSZERKESZTŐ:

BENEDEK JÁNOS.

PELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ

SZÉKELY IMRE.

POLITIKAI ROVATVEZETŐ:

Dr. BOROSS LAJOS.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Debreczen, Fő tér 42. szám. Lamprecht palota
első emelet, az udvarban.

Akasztás Debreczenben.

— Egy katona kivégzése. —

Szomoru aktus színhelye lesz holnap reggel a debreczeni pavillon laktanya.

Evtizedek óta nem volt kivégzés Debreczen városában. Holnap reggel lesz ismét hosszú évtizedek után.

Egy katonát, aki felebbvalóját orozva agyonlőtte, a katonai bíróság halálra ítélte.

Közönséges gyilkosságot követett el. A katonai bíróság nem találta méltónak arra, hogy a katonát megillető halállal, golyó által haljon meg.

Kötél általi halálra ítélték.

Az akasztás holnap reggel 6 óra 50 perczkor lesz a Pavillon laktanya hátulsó udvarán.

A halálos ítélet előzményeiről és annak okairól tudósítunk a következőkben számol:

A halál általi büne.

A múlt évben a b.-csabai 101. gyalogezredtől erősen megvasalva egy *Kristai Troyán* nevű közlegényt szállítottak a Péterfia-utcza garnizon fogházba.

A rabkatona két héttel idehozatala előtt *hátról szolgálati fegyverével agyonlőtte a szobaparancsnokát egy frájttert.*

Mi volt az oka a gyilkosságnak.

A gyilkos katona több ízben megszökött ezredétől.

A gyilkos érzékeny természetű, vad, kegyetlen ember volt, ki többször volt büntetve.

Fekhelye mindenkor rendetlen volt s áldozata, a meggyilkolt frájtter több ízben figyelmeztette, tartsa rendben fekhelyét.

Egy alkalommal, a többszöri figyelmeztetés után ismét rendreutasította *Kristai* a frájtter.

Kristai ekkor már dühöngött és mikor a frájtter tovább ment az ágyakat vizitálni, *Kristai* leakasztotta *Manlicher* fegyverét, megtöltötte és hátról lelőtte bajtársát, ki nyomban meghalt.

A hadbíró ítélete.

A debreczeni hadbíró több ízben kihallgatta a gyilkost. *Kristai feltűnő*

cinikus viselkedést tanusított a hadbíró előtt és beösmerte, hogy szándékosan, előre megfontolva gyilkolta meg bajtársát.

Kijelentette, hogy már rég elhatározta, ha a freiter újból rendreutasítja agyonlővi.

A hadbíró a vizsgálat befejezése után két és fél hó előtt hozta meg ítéletét.

Az ítélet úgy szólt, hogy *Kristai Trojánt halálra ítéli* és miután közönséges büntetést követelt el, nem golyó, hanem *kötél általi halálra.*

Az elítelt a halálos ítéletet egykedvűen nyugodtan haligatta végig.

Az ítélet indokolása kiemeli azt is, hogy azért is halálra kellett ítélni, mert beigazolást nyert, hogy azt a kijelentést tette, aki őtet megbántja, azt agyonlővi; a vizsgálat tartama alatt *cinikus, kihívó magaviseletet tanusított* és a megbánsásnak legkiseb jelét sem mutatta.

Nincs kegyelem.

A debreczeni hadbíró ítéletét jóváhagyás végett felterjesztették a legfelsőbb katonai bírósághoz, mely Bécsben székel.

A felsőbb bíróság ítélete kedden délután érkezett meg a debreczeni hadbíróhoz.

Az ítélet kihirdetése.

A halálos ítéletet ma reggel 7 órakor hirdették ki a Pavillon laktanya hátulsó udvarán az elítelt előtt.

Reggel félhat órakor zárt kosiban vitték az elíteltet a fogházból a laktanyába.

Az elíteltet a fogház egyik czellájában a 9-ik számúban, mely mindjárt a bejárat mellett van, helyezték el.

Pontban hét órakor három szuronyos katona az udvarra vezette *Kristai Trojánt*. Két vilmos huszár és három 39-es baka között állott.

Az udvaron már ott várta *Vrany őrnagy* hadbíró és az ítélet kihirdetéséhez kirendelt tisztek *Kirsch* huszárkapitány, báró *Capri* huszár főhadnagy.

A hadbíró felolvasta előtte a halálos ítéletet és kérte szálljon Istenéhez az

utolsó órákban, mert most már csak attól remélhet kegyelmet.

Az elítelt, ki eddig a legnagyobb lelki nyugalommal beszélt a halálról, reszketve, elsápadva fogadta a végzetes hirt, majd zokogni kezdett és arra kérte a hadbíró, eszközölje ki, hogy ne akasszák föl, hanem löjjék agyon.

A hadbíró értésére adta, hogy ő már mit sem tehet érdekében.

A siralomház.

Az ítélet kihirdetése után a zokogó halálra ítéltet visszavezették a 9 sz. czellába, ahol az asztalon már két égő gyertya között ott állott a feszület.

Látogatás a halálra ítéltnél.

Tudósítunk az ezredes engedelmeivel meglátogatta a halálra ítélt katonát.

Mikor czellájába belépett, szótlanul feküdt ágyán, majd heves zokogásba tört ki.

Tudósítunk kérdéseire nem válaszolt, csak folyton sirt és csupán csak annyit mondott, *hogy egyetlen egy kívánsága van, hogy agyonlőjék.*

A megtört gyilkos.

Egy negyed tíz órakor megérkezett *Papp János* gör. kath. lelkész, hogy vigaszt nyújtson a halálra ítéltnek.

A halálra ítélt, mikor a lelkész feszülettel kezében belépett, sirva borult eléje és meggyónt.

A lelkész teljes másfél órát időzött az elíteltnél.

Mikor lesz az akasztás? A hóhér megérkezése.

Az akasztás holnap reggel 6 óra 50 perczkor lesz a Pavillon laktanya rak-tárhelyisége melletti kis udvarban.

Az akasztáshoz két század katona lesz kivezényelve Tschuschner őrnagy vezetésével.

Az elíteltet *Bali Mihály* m. kir. állami hóhér végzi ki. Az ezred tegnap már megkereste a debreczeni főügyészséget, az akasztáshoz engedjék át a hóhért.

Bali Mihály és két pribékje — a távirati értesítés szerint — ma délután fél 4 órakor érkezik Budapest felől Debreczenbe.

Az akasztáshoz csakis a hivatalos egyéneket bocsájtatnak be.

A tiz szobor ára.

— november 3.

A német császár indítványozta, Ferencz József megcsináltatta. Mi pedig fizetjük. Azt a váltót, melyet a német császár ezelőtt néhány esztendővel itt Budapesten tiz apró, kis szobor alakjában leszámított, mi fogjuk most Bécsben megfizetni, ha a kereskedelmi szerződést megkötjük Németországgal.

Tulajdonképpen nem is lehetne szerződést kötni. Ezt a német császár épp oly jól tudja, mint mi. A jogi része a német szerződésnek ugyanaz, ami az olaszé volt. Erről ne beszéljünk.

Maga a szerződéskötés azonban sokkal jobban érint, mint az olasz borszerződés. Mélyebben vág bele a nemzet testébe.

Legelső sorban is az agráriusokat érinti. Mert ezt a német kereskedelmi szerződést egyenesen Bismarck végrendelete alapján, tehát Németországra legkedvezőbbben, — Auszriára lehető kedvezően, egyszerűen a mi rovásunkra, bőrünkre fogják megkötni.

Közel negyedszázada, hogy Bismarck herczeg agrárprogramját kiadta, akkori szavai szálló igékké váltak:

Nagy a föladat. Az állam is nagy. A községi is, a kerületi is. A tartományi még nagyobb. A földbirtokost és földbirtokot elhanyagolja az állam. De ha áldozat kell, akkor csak a földbirtokost rántja elő. Pedig a földbirtokosok viszonyai rendezetlenek.

Körülbelül ezek voltak a vaskanczellár szavai, aki mindjárt orvosként is ajánlott. Es most ezen az

alapon kötik meg a lejárt német kereskedelmi szerződést.

Bismarck orvosszer gyanánt a gabonavámok behozatalát hozta javaslatba.

Meg kell vámolni a nyersterményeket s ezzel kelendőséget biztosítani a belföldi nyersterményeknek. Ezáltal egyrészt emelni, kimélni lehet a gazdaközönség érdekeit. Erre szüksége van a gazdának.

Ennek a Bismarck-féle tételnek az elméleti részét már rég ismerjük. Hátrányait érezzük.

Most a német kereskedelmi szerződésnek a megkötése ki fog oktatni arra is, mily hátrányai vannak ennek a tételnek a praktikus nemzetgazdaság terén.

Nézzük a bajok forrásait!

Régebben Európa megtermesztette a maga gabonáját. Az angol, francia és német piacokat a magyar gabonatermelők látták el. Sőt a magyar liszt és buzakivitel nagyon virágzó piacot teremtett magának még túl a tengeren is, főleg Braziliában.

Egyszerre azonban ez megszűnt.

Miért? Mert az oláh és orosz gabona árasztotta el az európai piacokat. Magától értetődik, hogy ez már sokat ártott a magyar gazdának és termelőnek.

De még ez nem minden. Jött Amerika és Ausztrália a maga gabonájával. E két helyről több mint száz millió mm. gabonátszállítanak ingyen, mint hajóterhet Európába.

Es ez a szállítás évről-évre nő. Mi pedig ezekkel versenyezni nem tudunk. Lehetetlen ezekkel a nyerstermelő óriásokkal megbirkóznunk.

Mi vár tehát ránk, ha legvitálisabb érdekeinket nem védi meg

a kormány most a német kereskedelmi szerződéseknél! Ha Ausztria érdekeiért a mienket újból áldozatul dobja?

Szörnyű sorsra van kiliátása a magyar termelőnek, gazdának, agráriusnak!

Nekünk csak egy mentiségünk lehetne: az, ha gazdaközönségünket az idegen gabonának kizárásával védenék meg. Epp ezért ne követelje most a német császár tőlünk a tiz kis szobor árát. Nekünk piac kell gabonánk számára s biztosíték arra, hogy termelőinknek sem itthon, sem a külföldi piacon versenytársai ne legyenek.

A kormány első kötelessége a nemzet érdekeit védeni. Ezt a kötelességet pedig csak úgy teljesíti emberül, ha szabad kereskedelmi politikával biztosítja nyersterményeinknek Németországot.

Ugy védheti meg, ha a vasuti szállításnál a gabonakivitelnek előnyöket biztosít. Ha az idegen gabona átvitele ellen akadályokat gördít, mert eltekintve a német szerződéstől, lehetetlen azt tovább is tűrni, hogy saját vasutaink az orosz és oláh gabonát ezután is olcsóbban szállítsák, mint a magyar termelőké. A német kereskedelmi szerződés megkötésénél e tekintet is figyelembe kell venni.

Hentaller Lajos.

A mikádó öröme.

— november 3.

Az idő hűvösre fordult. A hegyek ormát hó takarja s dermedt szél söpri végig a völgyeket. Boros a szemhatár. A sűrű ködön nem szűrődik át a nap su-

Ellenméreg.

Ira: **Rudyard Kipling.**

A házasetben mindenkor beáll valamelyes visszahatás, gyöngébben egyszer, máskor erősebben; előbb utóbb elérkezik az és felzudulásán át kell esnie mind a két félnek, ha csöndesvizűnek óhajtják az életük továbbfolyását.

Cusack-Bremmiléknél ez a visszahatás nem köszöntött be korábban házasságuk harmadik esztendőjénél. — Bremmil annak idején mindenesetre szeretett egy kissé kirugni a hámból; férjnek mégis pompásan bevált addig, míg a gyermekük meg nem halt, amikor mrs. Bremmil sötét gyászba öltözött és lesóványodott és gyászolt, mintha kiesett volna a világ feneke. A embernek talán kötelessége volt, hogy megvigasztalja. Meg is próbálta, úgy hiszem; de mentül jobban vigasztalta, csak annál busabb lett mrs. Bremmil és annál kényelmetlenebbül érezte magát mr. Bremmil.

Szóval elkelt náluk egy kis felriassulás. Részeseültek is benne. Mrs. Bremmil ma bárhogy nevetett ezen a dolgon, de akkor bizony nem igen akarózott nevetnie.

Feltűnt ugyanis a szemhatáron mrs. Hauksbee, s hol megjelent, nyomába járt a baj valószínűsége, Simlában vészmadárnak hívták s ez elnevezésre rá is szolgált ötszörösen, már amennyire én láthattam akkor.

Kiesi y, barna, nyulánk, majdnem sovány nő volt, a szeme élénk, ibolyakék, a szeretetreméltósága nagy. Délutáni teákor

csak a nevét kellett említeni, hogy fölálljon valamennyi jelenlévő hölgy és őt — nos, na — dicsérje anyaként. Szellemesebb, élezebb, ragyogóbb és szípkázóbb volt, mint a legtöbb nembelije, egyuttal azonban beillett volna gonosz és kárörvendő manónak. Különböző jó is tudott ő lenni, még a maga neve iránt is. Hansm ez más lapra tartozik.

Bremmila gyermekhalálja és a rákövetkező nagy bánat folytán egyre gyakrabban maradozott ki és mrs. Hauksbee magához fűzte őt. Semmi örömét se lelte abban, hogy foglyait rejtegesse. Param publico fűzte magához és meglátta, hogy a nyilvánosság látta ezt. Vele lovagolt és gyalogolt, társalgott és piknikezett, vele villásreggelizett Pelitinél, míg az emberek föl nem vonták a szemöldöküket és így nem szóltak: Botrány! Mrs. Bremmil pedig odahaza ült és nézegette a holt gyermeke ruháit és az üres bölesónél sirdogált. Kedve nem telt semmi másban. Eljárogatott azonban hozzá nyolcz kedves, jó barátnéja és nagy részletességgel felvilágosította őt a helyzetről, hogy a csattanót el ne mulasztja. Mrs. Bremmil nyugodtan hallgatta őket végig és megköszönte a barátságukat. Ő nem dicsőkedhetett annyi ügyességgel mint mrs. Hauksbee, de nem volt azért ostoba sem. Ezt érdemes megjegyezni. Ránézbaszedni egy férfit, vagy sirni miatta: még sohase bizonyult fogantos eljárásnak.

Ha Bremmil otthon tartózkodott, ami nem történt éppen sokszor, gyöngébb volt, mint rendszeren; ezzel árulta el magát. Erőltette a gyöngédséget, részint a maga

megnyugtatósa, részint a felesége ámitása végett. Füstbe ment mind a két szárdéka.

Ekkor történt, hogy „a szolgálattevő szárnysegéd lord és lady Lytton ökegyelmességeik meghagyásából tisztelettel meghívta mr. és mr. Dusack Breimmil-t Peterhoffba, július huszonhatodikának esti kilencz órájára. — Táncz a kártya alsó balsarkán.

— Én nem mehetek, — mondta mrs. Bremmil, — még csak az imént halt meg szegény kis Florrie... de tégedet ez ne tartson vissza, Tom.

Ő akkor úgy beszélt, ahogy gondolta. Bremmil pedig azt felelte, hogy éppen csak azért megy el, hogy ott legyen. Amivel azonban korántsem azt mondta, amit gondolt és ezt jól tudta mrs. Bremmil. Megsejtette — és asszonysejtelem gyakran öbb a férfitudásnál, — hogy férje már jóval előbb szándékozott elmenni, még pedig mrs. Hauksbee-val. Leült hát fontolgatni a dolgot. Fontolgatása az lyukadt ki, hogy a halott gyermek emlékezetének jóval kedvesebb az értéke, mint az élő férj szerelmének. Tervet koholt és erre mindenét föltette. Rájött ez órában, hogy alaposan ismeri Bremmil Tomot s ez ismeretének alapján cselekedett.

— Tom, — ugymond — én 26-án este Longmore-éknél ebédelek. Jól teszed, ha a klubban étkezel.

Ezzel megkímélte Bremmilt a mentesség kereséstől arra, hogy mrs. Hauksbee-val ebédelhessen; hálás volt érte, de a bűntudat súlya is ránehezedett egyuttal, —

gára s szürkés, homályos, tompa világosság borul a tájra.

De a távoli völgykatlanból nagy vörös fény emelkedik az égnek: Port-Artur ég. A japán srapszelek felgyújtották s egy hét óta lángban áll a város. Irtóztató tűz ez, melynek számára ágyuk torka hord messziről új meg új táplálékot.

Nem oltja senki a pusztító elemet. Aki épkezláb katona, mind fenn van a fánckokon s szemmel tartja az ostromló ellenséget. Aki meg beteg vagy nyomorék vagy megbizhatatlan polgári elem s gyűlevész kínai népség: az elbujik a föld alá, reszketve a rémülettől és megőrizve az iszonyattól, amelyet a halál közelsége, az irtóztató látvány és a még irtóztatóbb balsejtelem támaszt a gyöngye emberi lélekben.

Szüntelenül dörögnek az ágyuk. A föld reszket, mintha ki akarna fordulni sarkából. Tüzes csóvák repülnek a levegőben s a hova lecsúsznak, ott kárhözatos gyilkolást visznek véghez. Füstgomolyban kavarnak a rettentő ostromágyuk golyói, világosan látni, amint szállnak gyors egymasutánban üzve egymást. Röptük sebes és emelkedő, azután mintha megállana mindenik: a fehér füstgomolyból láng csap ki, roppanás hallatszik s nyomában, mint a záporosó, oly sűrűn hull a földre a tüzes szilánk.

Mintha a pokolnak minden ördöge szörnyű tűzijátékot rendezne Port-Artur fölött, a végső ítélet borzalmas óráiban: olyan kísérteties, olyan iszonyu, olyan rémesen rendkívüli, fenséges, bizarr és vérfagyasztó ez a vár, ez a város és az egész környék. Villám cikázik és meyn-dörgés riad folyton és szakadatlanul, nem az égből, hanem abból a százszor áldott és százszor átkozott tüzből, a melyet Prometheusz orzolt az istenektől a gyarló ember számára. A nehéz, ónosszürke levegő megtelik fűsiketítő robajjal, füsttel,

tüzzel, a puskapor szagával s a kiottott vérnek és temetetlen hullák átható páratával. Véres minden tenyéryi nyom; a várak romjain és a sziklák éles kiszögelesein husos csafatok lógnak, itt egy kéz, ott egy láb... s helylyel-közzel, hegyen-völgyön, a várban és a vár körül holttestek és sebesültek egész katakombái hevernek...

De áll a vár s hősi védői harcznak az utolsó emberig. Az ellentállás haszontalan, a vérontás hiábavaló, a vár nem tarthatja magát tovább: mindezzel ök nem törődnek. A hivatás érzete, a kötelesség szentsége s a szívnek és léleknek az a heve, amely daczol a vézzel és magában diadalmaskodik minden földi hatalmassággal szemben, nem enged tért a tétovázásnak, a csüggedésnek és az ingadozásnak.

Az époszok hősei így jelennek meg a költők alkotásaiban s a port-arturi orosz helyőrség vezérei és katonái a középkori hősök magatartását követik cselekedeteikben. Védik a rájuk bizott várat utolsó lelhelletükig. Betöltik hivatásukat s csak a halál csavarhatja ki a fegyvert kezükből.

Stösszel tábornok kérte a császárnak — minden orosz legfőbb papjának — áldását. A hős el van szánva a halálra, de föl-emelt fővel, rendületlen férfias önérzettel, büszkén lépi át a mulandóság kapuját.

Az ellenség pedig iszonyu erővel dönteti ezt a kaput. Közeledik föld alatt és föld felett s ostroma immár ellenállhatatlan hatalommal sújtja a várat és védőit. Így harcoltak a titánok, amikor fel akarták forgatni a világot.

S holnap lesz az a nap, amelyen Port-Arturnak el kell esnie. Holnap lesz a mikádó születésnapja s a japán ostromló sereg e napon a vár megvételeivel akar hódolni császári urának.

Az egy hét óta égő Port-Artur az a fáklya, amely előre veti diadalmas fényét a

holnapi napnak. De ádáz nap lesz, amely iszonyatosában százszorosan fölülmulja mindazt, amit Port-Artur eddig látott és szenvedett.

A képzelt irtózik az elébe rajzó véres képek rettentő tömegétől s a jóságos ég is sűrű fátyollal takarja nyájas arczatát, hogy ne lássa a szörnyű mézárslást, amely holnap orgiát ül Port-Artur fölött — a mikádó öröme és a japán nemzet dicsőségéért.

Nevelés.

— november 3.

Az életre való nevelés elengedhetetlen kelléke a boldogulhatásnak. Amelyik nemzet ezt célirányosan viszi keresztül, az hatalmas léptekkel megy előre a fejlődés útján. De amelyik erről megfeledkezik, arról az elmaradottság jelei sűrűn mutatkoznak. Sajnos, hogy mi nem számíthatjuk magunkat az elsők közé. — Östermelő állam létünkre, mezőgazdasági fejlődés tekintetében jóval hátrább vagyunk olyan országoknál, amelyeknél a mezőgazdaság másodrendű szerepet játszik. Az elmélet, amely téren mi oly kiváló vagyunk, még egy országot és népet sem tett boldoggá és hatalmassá. Gyakorlat az élet kovásza, erre kell fektetni nálunk is a főulyt, akkor az eredmények is mások lesznek.

El vagyunk bizakodva, hogy híres gabonatermelő állam vagyunk, de ha az elért sikerek bemutatására kerül a sor, azonnal látjuk, hogy sok tekintetben mennyire elmaradtunk. — A kedvezőtlenebb talajviszonyokkal megküzdési kénytelen német mezőgazda majdnem kétszeres eredményt képes felmutatni, mint a régi gondolkozásmódu magyar földműves; az angol pedig még a németet is felülmulja az előrehaladott gazdálkodási rendszer segítségével.

Amit más nemzet fia meg tud tenni, a magyar is megállná ott a helyét, hogyha kellőleg nevelve lett volna reá. De elfelejtettünk a gazdasági fejlesztésről, nem neveltük gazdaságilag a nép értelmi képességét. Csak a terhek nagyobbodtak állandóan, de módét arra senki sem mutatott, hogy

ami csak egészségére vált. Öt órakor Bremmil kilovagolt. Félfat körül pedig egy nagy, bőrhuzatos kosár érkezett mrs. Bremmil részére a Paelps-cségtől. Olyan volt ő aki ért az öltözködéshez és nem hiába töltött egy hetet a toalettnak a tervezésével és a rendelkezéssel, hogyan várják, díszítsék, himezzék, tisztítsák, türemlítsék, huzzák, rángatják, — ördög tudná, hogy szólnak mind ezek a mű elnevezések. Pom-pas negyedgyász öltözék volt az. Leírni — sajnos — nem tudom, de olyasmi lehet, amit úgy hív a Moniteur, hogy: „une création”, — szóval olyan ruha, mely főbe-köli, lélegzetétől fosztja meg az embert.

Nem valami könnyű szívvvel vette föl; de ahogy megnézte magát a nagytükörben, meglegedve gondolta, hogy életében sohase festett még ily csinosan. Magas, szőke alakjának pompás volt a tartása, ha neki úgy tetszett.

Langmore-ék ebédje után az alkirályi palotába hajtatott és belépett — kissé elkésve — a bál terembe, ahol csakhamar találkozott a férjével s az ő karján mrs. Hauksbee-val. E látványtól elpirult, ami csak még elragadóbbá tette, midőn a tánczó urak elkezdtek öt körülrajzani. Tánczóit mindjárt eligérte a harmadik számig, amit nyitva hagyott. Tekintete kereszteződött a mrs. Hauksbee-éval s ez tudta már, hogy teljes erővel kiűtött közöttük a háború. Mrs. Hauksbee mindenestre gyöngébb félként bocsátkozott a küzdelembe, mert ép a kellenél valamivel szeszélyesebb volt Bremmil iránt, s ennek lázadó-kedve

támadt. Hozzá még nem is látta soha ilyen elbájoslónak a feleségét. Utána bámult az ajtófélfá mellett és rámeredt a folyosókon, ha tánczosa karján elhaladt mellette. S mentül meredtebbé vált az ember, annál szabadabb mozgásu lett az asszony. Alig bírta elhinni, hogy azonos ama kivörösödött szemű, örökké gyászruhás nővel, aki reggelinél még belesírt a kávé s finzsájába.

Mrs. Hauksbee minden tőle telhetőt elkövetett, hogy megtartsa hatalmában a férfit, ám ez két perc leperdültével átment a feleségéhez és tánczra kérte.

— Nagyon sajnálom, de ön elkésett már, mister Bremmil, — szól az asszony pajzán kacsinással.

A férfi megindítóan kezdte kérélni s meg is kapta tőle az ötödik keringőt, mint valami különös kegyet. Midőn ezt eltánczolták együtt, suttogás kerekedett a teremben. Bremmil gondolta, hogy jól tánczol a felesége, de hogy ilyen isteniesen tánczol, azt nem tudta. Ujat kért a keringő után, mint kegyet, nem pedig mint jogot és mrs. Bremmil azt mondta:

— Mutasd csak a kártyádat kedvesem! Atnyújtotta neki, mint ahogy a semmirevaló nebuló szolgálhatja ki tanítójának a dugdosott nyálaként. Meglehetősen sok H. betű áll egymásután és a vacsoránál még külön egy H. Mrs. Bremmil nem szólt egyet se, csak mosolygott kicsinylően, a hetesnél meg a kilencesnél két H-t keresztülhuzott a czeruzájával s a maga nevét írta föléje, a bevezető nevét, amit csak ketten tudtak. Azután megfenyegette az ujjával és nevetve mondta:

— Oh te csacsi, csacsi fiu!

— Látta ezt mrs. Hauksbee s — mint utóbb megvallotta — már tudta, hogy ő a vesztes. Bremmil örvendezett a hetesnek és a kilencesnek. Eltánczolták a hetest, a kilences alatt pedig egy kicsiny sátorban ültek. Hogy ott mit mondott mr. Bremmil és mit cselekedett mrs. Bremmil, ahhoz bizonyára senkinek semmi köze.

Alig zendítette rá a zenekar a The Roast Beef of O'd England ot, a pár kiment a verandára, s amíg az asszony a ruhatárban járt, Bremmil, a kocsit kereste. Közben odajött mrs. Hauksbee s így szólt:

— Ugy gondolom, hogy ön vezet a vacsorához, mr. Bremmil?

Bremmil elpirult és megzavar dott:

— Hát — hm! Én a feleségemet kísérem haza, mrs. Hauksbee. Itt, úgy látszik, valami félreértés van.

Férfi léven, úgy beszélt, mintha egyedül mrs. Hauksbee volna a hibás.

Mrs. Bremmil hattyuprémes köpenyben, a feje körül csipkefelhővel jött ki a ruhatárból. Ragyogó volt és ezt jól tette.

A pár eltűnt a sötétben. Bremmil szorosán a felesége kocsija mellett lovagolt.

Ekkor mrs. Hauksbee — a lámpafényben bágyadtak és elvirágzottak tünt fel — hozám fordult:

— Mondhatom önnek, hogy bármily együgyű asszony is boldogulhat egy okos férfival; de nagyon okos asszony legyen az, aki együgyű férfin akar uralkodni. Azután asztalhoz vonultunk.

miként lehet azokat könnyebben elviselni. Nem esoda, hogy oly szomorúak a viszonyok és hogy a bomlás nagy arányokban bekövetkezett. A statisztika megdöbbentő adatokat tár elénk. Az utolsó évtizedben, dacára annak, hogy számos telepítés történt, új községek keletkeztek, mégis kö el 80 ezerral apadt az önálló birtokosok száma Magyarországon. Nem rettenetes-e ez a kép?

Azok a szálak, amelyek a falu népét a faluhoz fűzik, egymásután szakadoznak. Az ősi tűzhelyet odahagyják, mert nem adja meg többé azt a meleget, amely apáikat odaköötötte a szűföldhöz. Szabad-e ezt a jelenséget tétlenül szemlélünk? Ősze kell fogni a társadalmi erőknél, hogy a gazdasági nevelés ügyét sikerrel előre vigyük. Alkalmi felolvasások, mintagazdaságok látogatása, gazdasági könyvek, lapok forgatása, gazdasági kérdések fölötti gyakori viták, mind olyanok, amelyek fejleszthetleg hatnak a gazdaemberre, annak látó és ítélő képességét növelik és így gazdálkodásában is messzebbmenő szempontok irányítják cselekedeteinek rugóit.

Tanulnunk, szemlélődnünk kell és az üdvöseknek talált újításokat alkalmaznunk. Annyi még nálunk a kellően ki nem használt földterület és jövedelmet hajtó foglalkozási ág, mely nagy arányokban kifejleszthető, hogy még egyszer ennyi lakosságnak is könnyen nyújthatnak ezek keresetet és megélhetést. De reá kell vezetni a népet a haladás útjára, mert az magától nehezen akad rá. Tanuljuk meg, hogy miként lehet termelésünket minőségileg fokozni, de azt is, hogy mely eszközökkel biztosíthatunk annak jó eladási árat, akkor rövid idő alatt nem apadni, de bizonyos, hogy emelkedni fog az önálló birtokosok száma. Legyünk rajta egész szívvel, lélekkel, hogy így legyen!

EGYHAZ ÉS ISKOLA.

Hittanhallgatók ülése. Tegnap este a Hittanászai Önképző Társulat ülést tartott a főiskolában. Az ülésen Szendrey István 2. éves hittanhallgató imát mondott, Benkő Viktor 3. éves hittanhallgató pedig predikált. A záró imádságot Szabó Béla 3. éves hittanhallgató mondotta. A gyűlésen a hittanhallgatókon kívül számos idegen is megjelent.

Az igazgatótanács ülése. A főiskola igazgató tanácsa Degenfeld József gróf főgondnok elnöklése alatt ülést tart a főiskola kistanácstermében.

NAPI HIREK.

Magyar nyelvű konzuli átirat. A galaczi konzul híres debreczeni átirata alkalmával történt felzudulásnak meg van az eredménye. A berlini magyar-osztrák főkonzul átiratban kereste meg a debreczeni központi főszofigabiróságot, hogy Krémer Dezső berlini egyetemi hallgató ott a konzulátusnál állhasson elő sorozásra. És ez az átirat az első betűtől az utolsóig magyar nyelvű, ami pedig a szofigabiróság állítása szerint eddig még egyetlen egy esetben nem fordult elő. Még is csak van hasza annak, hogy Kovács József polgármester hazafias érzelmeit követte és nem ijedt meg holmi belügyminiszteri dörgedelmes hangu ukáztól és egyszerűen visszaküldte az osztrák lelkű konzulok német nyelvű átiratát.

Üzlet áthelyezés.

mákat. Kérem nagyrabecsült vevőimet,

Uj paloták a Piacz utcában
Piacz-utca napnyugati oldala lassankint messze elhagyja az átellenes oldalt, ahol legfőbb átalakítják a régi épületeket, de modern új házakkal nem igen cserélik fel. A napnyugati soron pedig máris egymást érik a palotaszerű új házak. Most is épül egy, a szecsesiós Steinfeld palota. Még az ideán lerombolják a közvetlen szomszédságában dísztelenkedő ódon földszintes házat. Tulajdonosa, Fischer Adolf posztókereskedő ma adta be a tanácshoz a kérvényt, hogy két és félemeletes szép nagy bérházat építhessen ugyanott. A terveket Fejér Lajos és Ritter Ignác budapesti műépítésszek készítették. A kőmives munkákat pedig Hegedűs István helybeli építész vállalta fel. Jövő tavasszal ugyancsak modern bérházak építését kezdik Piacz-utca ezen oldalán a Svetics intézet és Geiger Simon.

Akasztás Debreczenben.
Lapunk első helyén részletesen emlékezünk meg arról a kivégzésről, melynek a Pavillon taktanya lesz a színhelye. A szerencsétlen elítélt Kristai Troján magába szállva, megtörténül a síralomházban. A 39. gy. ezred derék parancsnoka az elítélt megkegyelmezése érdekében ma délelőtt kegyelemért sürgönyözött a hadügyminiszterhez, kérve azt is, ha kegyelmet nem adnak az elítélt számára, teljesítsék utolsó kívánságát, lövessék főbe. Papp János lelkész teljes 3 óra hosszát időzött a délelőtt folyamán az elítéltnél. Kristai folyton zokogott és jól esett neki a lelki vigasz. Teljesen megszelidült és a lelkész szavainak hatása alatt most már erősen bizik — hogy kegyelmet kap. — A halálra ítélt ember zömök, erőteljes alak. A bitófát ma este állítja fel Bali Mihály. Az akasztáshoz mint hivatalos közeget dr. Langenfelder ezredorvost a 7-ik Vilmos huszárezred ezredorvosát rendelték ki. Az akasztáshoz a hivatalos közegeken és a sajtó képviselőin kívül senkit sem bocsátanak be. Az elítélt nem akar sem enni, sem inni, folyton imádkozik és sir. A lelkész 1 óra után távozott el tőle, akit kért, hogy ne hagyja magára, látogassa meg délután is. A halálra ítélt holnap reggel a kivégzés előtt ismét gyónni fog.

BocsKay István szobra. Az országos magyar képzőművészeti tanács Zsilinszky Mihály államtitkár elnöklése alatt tartott ülésében szemle alá vette BocsKay István erdélyi fejedelem életnagyságú emléksobrát, melyet Holló Barabás szobrász mintázott. A tanács a szobormintát művészi, sikerült alkotásnak ítélte és így azt még atélen ércbe fogják önteni. Az emlékművet Hajduböszörményben, BocsKay híres hajdúvárosában állítják fel.

Törvényhatósági tagok választása. Hajdumegye törvényhatósági bizottsági tagjainak választása az egész megye területén e hónap 10-én lesz.

Polgári fluskola ez évben teljesen kiegészülve, a vall. és közokt. miniszter 53799 sz. rendeletével a magánvisgálatok tartását is engedélyezte.

Igazgatósági ülés. Az ipartestületi betegsegélyző pénztár igazgatósága holnap este hat órakor az ipartestületi tanácstermében ülést tart.

Előljáróság ülés. Ma délután 4 órakor az ipartestület előljárósága rendszeres havi ülést tart, melyen Tóth Kálmán elnököl.

A csapókereti olvasókör a tél és tavasz folyamán saját helyiségében hatenként kétszer felolvasó estélyeket rendez. — Az első felolvasás f. hó 5-én szombaton este 7 órakor lesz. — Felolvasó dr. Burger Péter orvostudor. — Tagok és érdeklődők szívesen láttatnak.

Adományok a BocsKay-szoborra. A Hajduböszörményben felállítandó BocsKay-szoborra ujabban adakoztak: Torontál vármegye 100 kor., Kaszás József 20 kor., Szilágy vármegye 50 kor., Bars vármegye 50 kor., Szepes vármegyei gyűjtés 37 kor. 84 fillér, Torda-Aranyos vármegye 2 kor. 70 fillér, Rotinger Lajos 100 kor., Békés vármegye 100 kor., összesen 460 korona 54 fillér, előbbi kimutatásban 35,502 korona 30 fillér, együtt 35,962 kor. 84 fillér.

Gazdászok kegyeleto. A gazdasági tanintézet hallgatói most is, mint minden évben, megemlékeztek kedves halottaikról. Juhász Árpád tanár vezetése alatt megkoszorúzták Domokos Kálmán volt intézeti igazgató, és volt kollegájuk Marsovszky Attila sirját.

Orvosi körökből. Dr. Rózsa Ignác karlsbádi fürdőorvos, az emésztő szervek betegségeinek szakorvosa, Karlsbádól hazaérkezett s a téli hónapokon át városunkban (Piacz-u. 32. Szedlák-ház) folytatja orvosi gyakorlatát.

Az izr. hitközségi tagok figyelmébe. Értesítetnek a t. tagok, hogy a Deák Ferencz-u. templomban az istentisztelet további rendelkezésig következő időben fog tartatni és pedig: péntek este fél 5 órakor, szombaton d. e. 9 órakor, d. u. fél 4 órakor. Köznapokon reggel fél 7 órakor és este fél 5 órakor.

Egészségtelen kenyér. Ma a kenyér-piaczon Hajnal Gáborné mipepérisi asszonynál Balkányi Ede dr. kerületi orvos két romlott, penészes és így egészségtelen kenyereit talált. A kenyereket elkobozták, Hajnalné pedig szigorúan megbüntetik.

Halálozások. Legutóbbi kimutatásunk óta az anyakönyvi hivatal halálozási osztályánál a következő haláleseteket jelentették be: Varga Imre ev. ref. husz éves, Bundi Mária ev. ref. 18 éves.

Elragadt lovak. Az Eötvös-utczán tegnap este Diószegi János gazdálkodó felügyelet nélkül hagyta négy lovát. A lovak elragadtak és neki mentek egy lámpakarónak. A lámpakaró elgörcbült, a gáz kiömlött, a lovak tovább rohantak, míg végre a rendőr hozta rendbe az ügyet olyan formán, hogy a gázcsövet a lovak elfogatása után betömte. Diószegit nemcsak megbüntetik, de az okozott károkat is behajtják rajta.

A magyar ipar diadala testesült meg egyik öntudatos iparos társunkban: Klein Adolf angol uri szabóban, ki a nem-

Tisztelettel

Lebovits Zsigmond,
cipész és cipőraktáros.

Czipész üzletemet Kossuth-utca 6. sz. alá Boros Testvérek üzlete mellé helyeztem át. Készíték és raktáron tartok legjobb minőségű cipőket és csiz-
hogy megrendeléseikkel továbbra is támogassanak.

zeti ipar erősítése és versenyképességéért nem riad vissza semmiféle áldozattól. Hogy a magyar munka iparának minél szélesebb körben kelendőséget teremtsen és becsületet biztosítson, valóban nagy áldozatra szánta el magát. Nevezetesen finom gyapjuszövetekből 20 frtért készít nemcsak szabásban és szakértelemben, de kidolgozásban is kifogástalan divatos férfiöltönyt vagy télikabátot. Ezért csak örömmel fogadjuk Klein Adolf iparos vállalkozását s óhajtjuk, hogy ipartermékei a magyar társadalom minél szélesebb köreiben terjedjenek el. Klein Adolf angol uri szabó tanulmányát Berlinben és a szabászatot Drezdában, akadémiában végezte. — Szabóüzlete: Piacz-utca 66.

— **Csavargók.** Kovács Ferencz és Jakab Anna együtt üzik egyforma foglalkozásukat: a csavargást. Az éjjel az állomás környékén együtt fogták el őket. De bizony a börtönben már az összeforrott szívü két csavargó nem kereshet egymásban vigasztalást.

— **Az általánosan elismert koronás nyakendőket Békés Lajos uri divatüzlete feltűnő szép minták és kivitelben, valamint a legújabb formákban 80 fillérért árusítja.** Ezen előnyös ajánlásra a közönség szives figyelmét felhívjuk.

TÁVIRATOK.

(Érkezik d. u. 1/2 órakor.)

— A „Debreczen“ eredeti távirata. —

A képviselőház ülése.

Budapest, nov. 3. képviselőházban ma az elnök javasolja, hogy gróf Tisza Istvánnak a házszabályrevízió ügyében beadott indítványának indokolása a holnapi ülés napirendjére tűzessék ki. (Nagy zaj).

Elfogadják.

Bolgár Ferencz személyes kérdésben kér szót. Kijelenti, hogy a Rábaszabályozás ügyében a nagybirtokosokat nem támadta. Támadja a függetlenségi pártot, hogy nézeteit folyton változtatja pl. a Rábaszabályozásról szóló törvényjavaslatot elfogadta, majd elutasította.

Kossuth Ferencz felszólal és magyarázatát adja, pártja miért változtatta meg álláspontját. Ez azt bizonyítja, hogy a párt nem elfogult és meghajlik az érvek előtt.

Batthyány Tivadar gróf félreértett szavait magyarázza s kijelenti, hogy pénteki ülésen tett felszólalásában ő a nagybirtokosokat nem támadta.

Tallian miniszter válaszolt. Az mondja, hogy az állam többet nem tehet támogató dolgában, mert 3 900 000 kor. segízezi. Védekezik az ellen, hogy új terheket akarna a kormány a Fertőd környékén lakókra kiróni.

Heltai előadó újból elfogadásra ajánlja a javaslatot.

Rakovszky záró szavaiban erősen támadja a kormányt.

A komáromi sikkasztó közjegyzőt elfogták.

Budapest, nov. 3. A komáromi sikkasztó közjegyzőt ma Montecarlóban elfogták. 30.500 koronát és 3900 frankot találtak nála.

A postasikkasztó-párt újból elbocsátották

Budapest, november 3. A postai ékszerlopás tetteit Papp Ferencz és Pohl Jolánt újból elfogták — de ismét szabadon bocsátották. A főkapitánysághoz Cherburból a rendőrségtől ma ugyanis a következő távirat érkezett:

Papp Ferencz és Pohl Joltán egy New-York-felé induló hajóra szállottak fel. Nem voltak letartóztathatók. Pappnál 60,000 koronát találtak.

A távirat nagy felháborodást keltett a cherburgi rendőrség eljárása miatt, mert már 2 nap előtt meg kellett kapniok az elfogtatói parancsot.

Budapesti árutözsde.

— nov. 3.

Buza őszre	10—10 02
Buza tavaszra	— — —
Rozs őszre	7 82—7 84
Rozs tavaszra	— — —
Tengeri őszre	7 42—7 43
Zab	7 13—7 14
Arpa	— — —

TÖRVÉNYKEZÉS.

Testvérek harca.

— Saját tudósítónktól. —

Feltűnést keltő följelentés érkezett tegnap a szegedi vizsgálóbíróshoz. A panaszt Veress József, az orosházi kerület függetlenségi képviselője és a község protestáns lelkésze adta be a testvére, Veress Lajos nyomdász ellen.

A testvérek már évek óta folytatnak egymással elkeseredett harcot, amely egy nagyobb birtok miatt keletkezett közöttük. A viszálykodás akkor érte el tetőpontját, amikor a képviselő huszonöt éves lelkészi jubileumát ülte ez évi augusztus 13-án.

A nyomdász akkor egy hatoldalas röpiratot adott ki a bátyja ellen. A pamflett czime: „Testvérek harca. Veress József huszonöt éves évfordulójára. Irta Veress Lajos.“ A terjedelmes röpirat azt panasolja el, hogy a képviselő árverésen megvette a Veress Lajos birtokát azzal az ígérettel, hogy majd vissza fogja adni neki. Ez azonban nem történt meg, hanem a lelkész magának tartotta meg a potom áron vásárolt birtokot és így kinullázta Veress Lajost.

Ez a váza annak az irásnak, amely telve van a legrettenetesebb vádakkal és annyi becsületsértő meg rágalmazó kifejezés van benne, hogy nagy munkába telne a pontos megolvasása. Az elkeseredett ember még azt is mondja a testvérbátyjáról, hogy néhai Eremita Pálnál is rosszabb lelkű. A „csaló“, „rabló“, „leketlen bandita“ kifejezések szinte hemzsegnek a sok ezer példányban kinyomatott röpiratban, amelyet azzal végez az írója, hogy mindezeket a vádakot be tudja igazolni és várja a sajtópórt.

A lelkész képviselő nem is hagyta elvélni a dolgot, hanem terjedelmes följelentést adott be az öccse ellen, akit több rendbeli nyilvános rágalmazással és becsületsértéssel vádol meg. A vizsgálóbíróság megindította az eljárást.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Szerda, nov. 2. Fra Girolamo. (Szinmű.) „A“ bérlet.

Csütörtök, nov. 3. Kis pjtás. (Vigjáték) „B“ bérlet.

Péntek, nov. 4. Boccaccio. (Operett.) „A“ bérlet

Szombat, nov. 5. A nagymama. (Vigjáték.) „B“ bérlet.

Vasárnap, nov. 6. Délután: Fatinicza, este: Radóthyiné. (Bérletszünet)

Fra Girolamo.

— *Tragédia 5 felvonásban. Irta: Somló Sándor. Először adták a debreczeni színházban 1904 nov. 2-án.* —

A komoly színműteremtés terén ma már esemény számba megy, ha egy-egy mű nemcsak irodalmi becsesével de a színpadon is értékkel bír.

A magyar tudományos akadémia a Somló Sándor tragédiáját, melyet a Teledijszó jutalmazott és amelyet tegnap ismert meg a debreczeni közönség a sok pályamunka közül választotta ki. Hogy a választás méltó volt, bizonyossága az az osztatlan siker, melylyel fővárosi bemutatója alkalmával fogadták és — amelyet nálunk is elért.

Somló Sándor a középkorból merítette darabjának tárgyát. Az a kor az, melynek történelme oly gazdag tragédiákban és amelyből egy-egy esemény alkalmas és méltó a tragédia feldolgozására.

A középkorban a vallási fanatizmus uralkodott. A nép a papok hatalmában volt és voltak olyan időszakok is, mikor az uralom teljesen a papok kezében volt.

A tegnap színre került tragédia is egy jelenete ennek a kornak.

Egy szerelmében csalódott firenzei egyszerű polgár fia kolostorba vonul és ékes szólásával csakhamar magához bocsátja a népet, kit Firenze akkori ura megfosztott szabadságától, jogaitól.

A nép prófétát lát a szerzetesben, Fra Girolamóban és vakon követi.

Firenze teljhatalmu urában a korban Medici Lorenzó volt. A fejedelem a tudományok és a művészetek nagy barátja, Giról veszi, hogy a Domokos-rend új priorja, Girolamo a szószékről izgat ellene és a jogaitól megfosztott népet szabadságának visszaszerzésére ösztökéli. A fejedelem félt hatalmát Girolamótól, felkeresi a priort és kéri ne lázítsa ellene a népet.

Girolamo ezt megígéri, de azzal a föltétellel, ha a fejedelem visszaadja nyugalmát a népnek, az elkobzott kincseket szétosztja a nép között és ismerje be, hogy ő is csak halandó ember és az Isten színe előtt ő is semmi.

A fejedelem erről hallani sem akar, kifakad a prior ellen, de ez hasztalan, mert Girolamo őt is megbűvölte s utána megy a templomba, hogy szónoklatot, mely ő ellene irányul, meghallgassa. — A szószékről Girolamo ráolvassa a fejedelem fejére összes bűneit.

A fejedelemre a beszéd olyan hatással volt, hogy a templomból kijövet összeesik és meghal.

Firenzét veszély fenyegeti a fejedelem

halála után. A frankok támadásra készülnek. Girolamo követségbe megy a frankok királyához és nyugalomra inti a népet. Mig oda jár, az új fejedelem Firenzét áruba bocsátja. Girolamo visszatérve Firenzét örömmamormban látja uszni. A vigadozók élén Ghitta, Firenze egyik legnemesebb családjának leánya áll. Ez volt Girolamo szerelme. A leány apja, mikor Ghitta kezét megkérte, kikoszarolta és ezért vonult kolostorba. Ghitta azóta nem látta, csak akkor, mikor Girolamo a templomba ment szónokolni. Ő is szerette Girolamot és látására feléled a régi szerelem. Meg akarja ismét hódítani Girolamot. A mulatózó nép között van Ghitta is, ki Girolamo megjelenésére pokoli tervet eszel ki. Megakarja szégyeníteni Girolamot és a telt pohár bort arczába önti. Girolamo rettenetes átkot szór Ghittára és bevonul a tanácsba, ahol bölcs intézkedéseivel elhárítja Firenzéről a veszedelmet.

Ghitta érzi az átok súlyát és hogy szabaduljon, meg üzve a vágtyót, hogy Girolamot karjaiba omolni láthassa, szőr-cuhába öltözve felkeresi ezellájában Girolamot. Esdekel, könyörög, oldja fel az átok alól. Girolamo ellentáll, nem akarja, nem hisz neki. Ghitta közben elájul, Girolamóban feléled a régi szerelem. Ghitta felidéz a multat, gyermekeiket és elmondja gyönyörű dalukat, melyet oly gyakran játszott el hárfán Girolamónak. Ezután Girolamóhoz rohan, karjaiba zárja és csábitja magához. Girolamo ingadozik, küzd, de mégis ellentáll és Ghittát kiutasítja ezellájából. Ghitta tévőzik azzal, hiába küzd tudja, érzi, hogy az övé ismét a szíve, nem szabadulhat tőle.

Ugy is lett. Girolamot haldoklóhoz hívják. Elmegy Ghitta haldoklott. Az éj esődjében, lelkében olthatatlan szerelemmel viaskodva hull Ghitta ölelő karjaiba és elkerhozik. Elenségei azonban meglesik, berontanak a szobába, hol tetten érik Girolamot. A nép emiatt elfordul tőle, máglyahalálra ítéli. Ghitta meg akarja menteni, de megölik és Girolamot a máglyára hurcolják.

A tragédia itt véget ér. A hős elbukik. — Egy pillanatnyi örömet elkerhozik és a magából lesüljed.

Hatalmas a költés, magasan szárnyaló irodalmi munka, mely párosul a színpadi technika legkiválóbb sajátosságaival.

Legmegkapóbb a III. felvonás, mely a ezellában játszódik le. Megkapó, poétikus részlete a tragédiának ez a jelenet.

A közönség nagy tetszéssel fogadta a darabot és gyönyörrel hallgatta és élvezte a telt ház.

Az előadás kielégítő volt, habár hosszúra nyúlt, amiben nagy része van a végtelen felvonás közöknek.

A címszerepet *Palágyi Lajos* játszotta. Érickes, becses volt Girolamója. Sok tapsot kapott, még nyílt színen is.

A másik főszerep *Jeszenszky* kezében volt. Alakítása öntudatos volt. Átérezte szerepét. Az őrvongásig szerető nőt, ki minden eszközt megragad, hogy ifjúkori szerepét visszahódítsa, megkapó hűséggel tartja ölének. Különösen sikerült a III. felvonásban Girolamóval való jelenése, akkor is nyílt színen kapott tapsot.

Faragó Odón az öreg páter szerepében kabinat alakítást nyújtott.

A sikerben kiváló részük volt még *Sebestyénnek*, *Szabó Irmának*, *Ebergényi-nének* és *Csontos Gyulának*.

Az előadásra komikusan hatott a tömeg jelenetek sikertelensége.

L. J.

VEGYES HIREK.

A harminozhat nevű ember. Párisban egy nagyon előkelő párisi aszszonyt a napokban meglátogatott egy eleánsan öltözött ur, aki aláírási ívet tett

elője, mely a francia társadalom előkelőségeinek aláírásával volt tele. Az aláírások s a melléjük jegyzett összegek egy ember özvegyének és árváinak segélyezésére voltak összegyűjtve. Az ismeretlen ember pedig — kit a gyűjtő megnevezett s aki még élt és csak ezután volt özvegygyé teendő feleségét és árvává gyermekeit — nem kisebb dologra vállalkozott, mint hogy Combes miniszterelnököt megöli. Az illető hölgynek jó ötlete azt sugta, hogy dobja ki ezt az aláírásokat gyűjtő urat s tartóztatassa le a rendőrséggel. A különös eset ügyében megindított vizsgálat kiderítette, hogy az aláírásokat gyűjtőget Eugene Charbonnier nevű szélhámos, akit hamarosan hűvösre is tettek. A nála talált névjegyek azonban nem a saját nevével, hanem „Thierry, Marseille képviselője”, „Obolinski, az orosz császár adjutánsa” s hasonló nevekről szölettek. A rendőrség kiderítette, hogy Charbonnier harminczhat néven követett el, vagy tervezett elkövetni nagystilű csalásokat. Combes miniszterelnöknek Franciaország előkelő köreiből való ismeretes népszerűtlensége juttatta Charbonniert arra a gondolatra, hogy a miniszterelnök költött gyilkosának özvegye és árvái javára gyűjtson. Hihetetlennek látszik, hogy az aláírási íven szereplő emberek valóban felültek volna a vakmerő szélhámosnak, a „Figaro” azonban erősen állítja az aláírásnak valódiságát.

* Péter király hazautazása. Péter király tegnap éjjel kíséretével hazaérkezett a szerb fővárosba. Szófiai hírek szerint a szerb király látogatásának hatása, mely a nyilvánosságban és részben a sajtóban is érvényesül, az, hogy a két nép barátságos viszonya bár megszilárdul, de a politika terén a látogatás nem járt ama pozitív eredményre, amelyet bizonyos részről kívántak volna. A „Neví Vje” azt mondja, hogy a látogatás csak akkor lehet igazán esemény a két ország történetében, hogy ha a szerb király és tanácsadói még jobban meggyőződnek arról, hogy a két nép üdvössége egymáshoz való közeledésükben rejlik. Az idézett lap azt reméli, hogy ez uton fognak tovább haladni és hogy a mostani látogatás nem lesz az utolsó lépés a két ország egymáshoz való közeledésében. Újabb jelentések szerint Péter király tegnap este hazautaztában Czaribródból Ferdinand fejedelemhez igen szíves hangú táviratot intézett, amelyben köszönetet mond a fejedelemnek és a bolgár népnek a meleg fogadásért. Mint Czettinijéből jelentik, Péter király és Ferdinand bolgár fejedelem Miklós fejedelemnek közös táviratot küldtek, amelyben testvéries szívéllyességtől áthatva üdvözlük őt saját én népeik nevében és hangsúlyozzák a Szerbia, Bulgária és Montenegró közötti változhatatlan barátságot. Miklós fejedelem hasonló értelemben válaszolt.

KÖZGAZDASÁG.

Gabonaszárítás.

A gabonaszárítás nemcsak a mezőgazdaságra, hanem a legkülönbözőbb ipari nagyüzemekre nézve is folyton emelkedő gyakorlati jelentőséggel bír. Haberland tanár szerint a nem szárított gabona már pár esztendő alatt elveszíti csirázóképességét, míg a 60° hő alatt mesterségesen kiszáritott magvak sokkal hosszabb időn át megtartották csirázóképességüket. A rozs biztos csirázóképességét már egy év alatt, a búz, árpa, zab és tengeri két év alatt veszíti el, míg a mesterségesen szárított s az erre vonatkozó kísérleteknél légmentesen elzárt gabona 6-7 évig egyformán csirázóképesnek bizonyult. Ezen utólagos szárítás a gabonanemű őrlési és sütési képességére is igen fontos kihatással van. Kísérletező ezenfelül a mesterségesen szárított gabonánál fokozott csirázó energiáját is konstataált, ami abban leli magyarázatát, hogy a szári-

tott gabonanemű a külső káros behatásoknak jobban ellentáll, mint a nem szárított.

Az edegvágó kísérleteknél 30 százalék, tehát igen alacsony víztartalommal bíró gabonát — 40 és + 110°-os temperaturának tétetik ki, anélkül, hogy az csirázóképességéből volna. A külföldi gabonáknak dícséretes tulajdonságai — így mondja Haberland — nagy részben nem azok jobb minőségben, hanem azok kisebb víztartalmában rejlik. Ezt az állapotot részben a napon való szárítás által (California), részben az alkalmas készülékek útján történő mesterséges szárítás útján érik el. (Finnország).

Ezek szerint tehát a gabonaszárítás az ésszerű gabonatermelése a legnagyobb jelentőséggel bír. A vetőmagnak fokozott csirázóenergiát és állandó, relative fokozott csirázóképességet kölcsönöz, a beraktározott gabonának egészséges, korlátlan eltartható képességet nyújt, a molnárnak magas foku kiaknázást biztosít, a péknek pedig fokozott sütési képességével használ. Ami különösen a sütési képességet illeti, szakkörökben egy speciális esetet emlegetnek. Azt mondják, hogy egy esetben a gabonát átvétel alkalmával csekély sütési képessége miatt kifogásolták, mely gabona szárítása után a valaha elért legjobb minőségek közé soroztatott.

Magyarországon a gabonaszárítás kérdésével eddigelő édeskeveset foglalkoztak, pedig, mint a „Műszaki Világ” — jelenti dr. Kosutány Tamás szerint egy megfelelő olesó gabonaszárítónak az alkalmazása nemcsak a nedves időben aratott gabonák tartására volna felettebb fontos, hanem az őrlés technikája szempontjából is. A gabona nevezetesen a buza mosását ami által a buzaszem barázdájában levő por, piszok, penész stb. könnyebben eltávolítható, mint bármely mechanikai berendezéssel, Amerikában már régebben gyakorolják. Ezen réven minden esetre több fehérebb liszt volna, ugyanazon buzamennyiségtől előállítható. De még különösen az ideai buzákból, amelyek felső héja a nagy szárazság következtében nagyon is porhanyó és törékeny s ez okból felette nehezen őrlhető, a nedvesítés folytán, amidőn a kiszáritást csak a kívánt fokig foglaljuk több korpa mentes lisztet lesz lehetséges előállítani.

REGÉNYCSARNOK.

Pókhálósálak.

Irta: Zboray Aladár.

Nem mondok mesét, nem vagyok köteles tehát respektálni az örök sablont. A ragyás Fülöp Tóni sehogyan nem tartotta magának valónak a szép dusgazdag leányt. Ezerszer is megforgatta fejében, nem követ-e el ostobaságot, amikor parancsol a szívének s ezerszer is azt válaszolta magának, hogy nem.

Nem tudná eltérni azokat a kaján tekinteteket, amelyek azt kiáltanak — bár ha némán is — feléje, hogy beleházasodott a kényelembe, elcsavarta a gazdája leányának a fejét, csak azért, mert az dusgazdag.

De az sem fért a fejébe, hogy ő éppen a felesége birtokán gazdálkodik. Nem tudta meghatározni, mi is lenne ő tulajdonképpen akkor. — Ur semmiesetre, mert még csak magának nem is gazdálkodhatna.

— A saját magam bérese volnék, — gondolta — aki magamra kellene, hogy vigyázzak, hogy meg ne lopjam a feleségemet.

Nem mondom, hogy nagyon okos volt a gondolatjárása, de hát a szelemes embernek nemcsak a szive kavarg, de rendszeren az elméje is hajszra fordul.

Fülöp Tóni sem tudta semmiképpen összeegyeztetni a szerelmét, az önértetét meg a jövő életé folyását, egyszerűen rámondult hát a maga kegyetlen szigorúságával a szivére s olyan nagyon akarta, hogy ne érezze a szive körül azokat a osiklandozó, selyemlágú pókhálósálakat, hogy csakugyan kiharancsolta a szivéből Vajda Nusit (mint ahogy kiharancsoljuk a kedvencz vizslánkat is, csak ugy sze-szélyből), sőt hogy egyáltalában vissza se térhessen oda az a szép leány, betöltötte a helyét a tisztartó leányával.

Tetszett neki a tisztartó leánya, mert azért, hogy szerelmesek vagyunk, tetszhet más leány s azt magához illőnek is találta, megkérte tehát s feleségül is vette.

Tizezer forintot kapott a feleségével (ez nem derogált neki), azzal bérletbe kezdett s nem telt bele tíz év, Fülöp Tóni a maga négy lován járt s az ökrei a maga pusztáját szántották.

Ha hinnétek a fátumban, azt mondanám, Fülöp Tóni arra volt teremtve, hogy kicsiből alkosson nagyot s azért félt a nagy vagyontól, mert a saját energiáját féltette s a tettvagyára nem engedett békót rakni.

Mondanám, de nem mondom, mert ezek az én külön meggyőződéseim, — mondhatjátok babonának is — én hiszek abban, hogy nem a sors alakítja át az embereket, de az emberek alaptermészete szabja meg sorsukat, én hiszek benne, de senkit nem akarok megteríteni az én vallásomra.

Nem is az a czélom, hogy itt lélektani problémákat fejtegessek, csak a Fülöp Vajda affért mondom el

Vajda Nusi sem volt regényhős s amikor Fülöp Tóni eljegyezte a tisztartó leányát, egy kicsit pityergett, egy kicsit sajnált a szive, azután ugy érezte, szörnyű nagy ostobaságot követett el az a fiu, azután egy esztendő múlva férjhez ment Gondos Jósikához, akinél bizony nem volt sem csinosabb, sem derekabb, sem vagyonosabb gyerek az egész környéken.

Bizony mondom nektek, akár az életére is megesküdött volna Nusi, hogy annyira soha, de soha nem szeretette Fülöp Tónit, azt a ragyás, koppanó szavu, kicsit tul nyugra embert, mint az urát.

Elmult vagy tíz év. Az esztendők szörnyű gyorsan futnak, csak az órák mulnak lassan s Bánhegyen valami mulatságon találkozott ujra a boldog asszony meg a büszke ember.

Mind a kettő mosolygott, amikor meglátta a másikat s mind a kettőnek megdobbant a szive. Azok a pókhálósálak mintha szoritottak volna egyet a vékony szálakon.

— Tíz év — sóhajtott az asszony, hogy mondjon valami mást, mint amit érez.

— Bizony tíz év — mondta Fülöp s önkénytelenül az a sok boldog óra jutott eszébe, amit a feleségének köszönhetett. Ki hitte volna akkor, hogy maga lesz a megyei gazdasági egyesület szemefénye, folytatta az asszony, aki szükségét érezte, hogy leszóljja egy kicsit a mult idöket.

(Folyt köv.)

VÁROSI SZÍNHÁZ.

Folyó szám 39. Bérlet 29-ik szám (B)
Ma, csütörtökön, 1904. évi november hó 3-án:

Kis pajtás.

Vígjáték 4 felvonásban.

Holnap, pénteken, november hó 4 én:

Boccaccio.

Nagy operette 3 felvonásban.

M. Á. Vasutak menetrendje

1904. évi okt. hó 1-től.

Debreczenből indul:	idő ó. p
Budapest felé (gyorsvonat)	d. u. 3 31
Budapest felé (gyorsvonat)	d. u. 4 16
Budapest felé (gyorsvonat)	reggel 8 57
Budapest—Nagyvárad felé	d. u. 12 07
Budapest—Nagyvárad felé	este 10 81
P.-Ladány Nagyv. felé minden kedd	d. e. 11 12
Csak P.-Ladányig	este 8 10
Csak P.-Ladányig motor menet	reggel 5 08
Szatmár—Máramarossziget felé	d. u. 8 56
Csak Szatmár-ig (gyorsvonat)	este 6 41
Csak Szatmár-ig (teher v. szem.-száll. v.)	este 7 56
Szatmár—Máramarossziget felé	éjjel 2 50
Szatmár—Máramarossziget felé (gyorsv.)	d. u. 12 07
Csak Szatmár-ig	reggel 5 10
Miskolc—Kassa felé	reggel 8 13
Miskolc—Kassa felé	este 6 56
Szerencs—S.-A.-Ujhely—Kassa felé	d. u. 4 11
Csak Nyíregyháza-ig	d. u. 2 10
	reggel 5 85
	reggel 5 44
	reggel 8 09
	reggel 0 16
	d. e. 11 07
Hajdu-Böszörmény—	d. u. 1 16
B.-Sz. Mihály felé	" 12 25
	" 12 38
	" 2 11
	" 2 21
	este 6 46
	este 6 53
Füzes-Abony felé m. áll. vasutól	reggel 4 36
Füzes-Abony felé vásártérrel	" 4 56
Óhat-Kőcs—Polgár felé m. áll. vasutól	d. u. 4 49
Óhat-Kőcs—Polgár felé vásártérrel	" 4 23
Derecske—Nagy-Léta felé	reggel 9 35
Derecske—Nagy-Léta felé	" 4 3
Budapestre érkezik:	
A reggel 8 ó. 57 p. kor induló gy.-v.	d. u. 1 50
A déli 12 ó. 07 p. kor induló sz.-v.	este 6 40
A este 10 óra 31 p. kor induló sz.-v.	reggel 5 45
A délután 4 ó. 16 p. kor induló gyorsv.	este 9 35
Budapestől Debreczenbe indul:	
A délután 12 ó. 6 p. kor érkező gyorsv.	reggel 7 25
A délután 3 ó. 29 p. kor érkező szem.-v.	" 9 —
Az este 6 ó. 26 p. kor érkező gyorsvonat	d. u. 2 —
Az éjjel 2 ó. 24 p. kor érkező szem.-v.	este 7 05
Az éjjel 2 ó. 24 p. kor érkező sz. mv.	" 9 15
P. Ladányig gyorsvonat átszállítással	d. u. 12 08
Debreczenbe érkezik:	
Budapest felől (gyorsvonat)	d. u. 3 29
Budapest—Nagyvárad felől	este 6 26
Budapest—Nagyvárad felől (gyors. onat)	éjjel 2 24
Budapest Nagyvárad felől	d. u. 2 15
Csak P.-Ladánytól	reggel 7 45
Csak P.-Ladánytól motor menet	" 5 08
Kőcs—Nagyvárad felől	" 7 26
Csak Szatmár felől (gyorsvonat)	" 8 46
Csak Szatmár felől	d. e. 11 37
Csak Máramarossziget felől (gyorsvonat)	d. u. 8 55
Csak Máramarossziget felől	este 10 11
Máramarossziget—Szatmár felől	" 6 40
Csak Szatmár felől	reggel 7 30
Kassa—Miskolc felől	d. e. 1 31
Kassa—S.-A.-Ujhely—Szerencs felől	este 7 50
Kassa—Miskolc felől	d. u. 8 48
Csak Nyíregyháza felől	reggel 7 33
	reggel 7 40
	d. u. 1 15
	d. e. 11 22
	este 6 06
	" 6 12
	" 9 51
	" 1 57
	d. u. 1 46
	" 3 52
	este 9 57
Füzes-Abony felől vásár érre	d. u. 3 34
Füzes-Abony felől m. áll. vasutól	" 5 35
Óhat-Kőcs—Polgár felől vásártérre	reggel 7 44
Óhat-Kőcs—Polgár felől m. áll. vasutól	reggel 7 54
Derecske—Nagy-Léta felől	" 7 15
Derecske—Nagy-Léta felől	d. u. 8 13

A nagyérdemű közönség

sajat érdeke kívánja,
hogy arany-, ékszer-, ezüst- és
óra szükségletét

Halász Nándor

aranyműves, órás és ékszerésznel fedezze
DEBRECZEN, Placz-utca 24. szám.

==== Ki a ====

tartósságért és finomságért kezesseget
vállal. Arany-, ezüst-, ékszer és óra
javításokat eszközöl.

Arany-, ezüst és ékszer tárgyakban
óriási választék!

Tört aranyat és ezüstöt a legmagasabb
napi áron veszek. — Vidéki megren-
delések pontosan eszközöltetnek.

— Saját ékszer és óra hely. —

A dr. Borsos-féle

Hajszesz és Hajkenőcs

biztosan megszűn a haj
hullását, a hajvégek meg-
törését, a haj elmolyo-
sodását. Teljesen ártalmat-
lan. — Elősegíti a haj
növést és annak színét
nem változtatja meg.

1 üveg Hajszesz ára 1—2 kor
1 tégely Hajkenőcs ára 1 kor.

Kapható:

MIHALOVITS J.

gyógyszertárában

DEBRECZEN,

Főtér 31. szám.

Szönyeg,

✧ függöny, butorszövet, ✧
linoleum

●raktárunkat, saját hazunkba ●

Kossuth-utca 5. sz.

|| főzletünk emeti helyi- ||
|| ségeibe helyezték át. ||

A még raktáron levő

szönyeg, függöny, butor-
szövet, ágy- és asztalterítőket
ameddig a készlet tart

✧ leszállított árak mellett ✧
árusítjuk el.

Bosznay J. és Társa.

Debreczen Kossuth-u. 5.

Apró hirdetések.

Díja 10 szög 40 fillér, minden további szög 4 fillér, vastagabb betűkkel nyomtatott szög 4 kr. 4 fillér.

Levélben tudakozásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges postabélyeg beletéve. Apró hirdetések előre fizetendők.

SZAKKÉPZETT fűszeres segéd azonnali belépésre állást keres. Czim a kiadóban.

120 széles divatszövetek I m. 33 kr.

Nagy alkalmi ruhaszövet eladás!

15.000 méter

Goldstein és Gelber csődtömeg egész ruhaszövet raktárát mintegy

tizenötezer

métert megvettük és üzlethelyiségünkben (Piacz-utca kistemplommal szemben) méterenként vagy végenként minden elfogadható árban elárusítjuk.

Vallerstein Fulöp fiai

DEBRECZEN, Piacz-utca, kistemplommal szemben.
Ritka alkalom!

20 széles divatszövetek I m. 33 kr.

KOCH

Piacz-utca
51.

Csanak házban.

TESTVÉREK

debreczeni

érfi, fiu-, leányka- és gyermekruha árúháza
a legolcsóbb

ruha-forrás.

Olcsó, szabott árak.

Kiadó lakások.

1904 november 1-re Kossuth-utca 9 sz. udvari emelet 2 nagy világos szoba előzoba. Igen alkalmas ügyvéd, doktor, hivatalnokok részére garcon lakásnak, vagy irodai helyiségnek. Tiszta udvar, jó víz, kényelmes lépcső.

Értekezheti Kardos László üzletében.

Az általánosan elismert kitűnő

Mohai Ágnes

természetes magyar ásványvíz, mely a külföldi Giesshülit legjobban pótolja, főraktára:

MÁYER JENŐ

fűszer- és csemege üzletében.

Debreczen, Piacz- és Széchenyi-
utca sarok.

1 literes üveg 19 kr.

1/2 " " 13 "

mélyen leszállított áron kapható.

A tavalyi

petroleum forrás

megeredő

Neumann Nándor

esték-, lakk-, kence- és petroleum gyári raktárában

Hatvan-utca 5-k szám alatt

Telefon 205.

Bronz mázak minden színben dobozoként 16 kr.

Gaedicke szerencséseje óriási!

Tizenöt millió korona nyereményt fizettem ki rövid időn belül, közte következő főnyereményeket:

A nagy jutalmat **600.000** korona értékben 62551 számra

400000 kor. 11119. számra

400000 " 28916 "

400000 " 33464. "

70000 " 60912 "

60000 " 17357. "

60000 kor. 97263. számra.

30000 " 38691. "

100000 " 42758. "

100000 " 49878. "

100000 " 87991. "

60000 kor. 78063. számra.

60000 " 8228. "

30000 " 6920. "

30000 " 90964. "

A XV. magyar kir. szab. osztálysorsjátékban újból 110.000 sorsjegy 55.000 nyeremenynyel soroltatik ki, közte az esetleges

Egy millió korona értékű főnyeremény.

Minden második sorsjegy nyer.

Az I. osztály húzása már 1904 november 24-én és 25-én.

Sorsjegy-árak:

Egész

12.—

fél

6.—

negyed

3.—

nyelczad

1.50 korona

A sorsjegyek szétküldése előzetes fizetés vagy utánvétel ellenében történik. — Hivatalos tervek ingyen. — Postabefizetési lapok az összegek postadijmentes beküldésére díjtalanul állnak ügyfeleim rendelkezésére. — A megrendeléseket lehetőleg azonnal kérem.

GAEDICKE A.

Magyarország legnagyobb
szerencse-gyűjtődéje.

Budapest, Kossuth-Lajos-utca 11.